Teknikföretagen

2026-10-15

YTTRANDE
KN2026/01835

Till Klimat- och näringslivsdepartementet:
kn.registrator@regeringskansliet.se
Med kopia till: kn.nim.remisser@regeringskansliet.se

European Innovation Act (EIA)

Bakgrund

EU-kommissionens presenterade **European Innovation Act** (EIA) den 9 september 2026, som ett centralt initiativ inom ramen för European Start up and scale up strategy. Syftet med förslaget är att minska EU:s innovationsgap genom att bättre omsätta Europas forskning och innovation i kommersiella produkter, tjänster och industriell tillväxt. Utöver EIA har kommissionen också presenterat en översyn av regelverken för offentlig upphandling (Public Procurement Act)[1]. Bakgrunden till EIA är att företag möter fragmenterade regler, svårigheter att skala över gränserna och bristande tillgång till finansiering, infrastruktur, immateriella tillgångar och bristande incitament vid innovationsvänlig offentlig upphandling. Förslaget fokuserar framför allt på att **stärka den inre marknaden för innovation**, bland annat genom ett gemensamt EU-ramverk för **FoU-upphandling** och ett EU-gemensamt system för **värdering och kommersialisering av immateriella rättigheter (IP)**.

Teknikföretagen noterar att EIA undantar försvars- och säkerhetsrelaterad FoU från förslagets tillämpningsområde med hänvisning till försvars- och säkerhetsdirektivet 2009/81. Teknikföretagen föreslår dock att regeringen verkar för helhetsgrepp på innovation och jämförbara förenklingar inom försvarsområdet, med bibehållet säkerhetsskydd.

Teknikföretagens kommentar till de huvudsakliga förslag som presenteras i European Innovation Act är följande (i kursivt):

Förenklad offentlig upphandling av FoU

- Gemensamt EU-ramverk för FoU- och innovationsupphandling (*pre-commercial procurement*): Ett gemensamt EU-ramverk för FoU- och innovationsupphandling införs, med syfte att uppmuntra offentliga aktörer att vara tidiga användare av innovativ teknik och hjälpa företag att få ut nya lösningar på marknaden.
- EU-preferens vid FoU-upphandling: En preferens för EU-baserade företag och FoU-verksamhet införs i vissa offentliga upphandlingar, i syfte att stärka Europas tekniska suveränitet och industriella konkurrenskraft. För säkerhetskritiska och försvarsrelevanta

[1] För information om Teknikföretagens syn på detta regelverk hänvisas till separat positionspapper och konsultation

Besöksadress Storgatan 5 | Box 5510, 114 85 Stockholm | Telefon 08-782 08 00 | teknikforetagen.se

teknikområden bör försörjningstrygghet och strategisk autonomi betonas tydligare.
- Från lägsta pris till bästa värde: Större vikt ska läggas vid kvalitets- och innovationskriterier i upphandlingsbeslut, i stället för att enbart fokusera på pris.

Teknikföretagen välkomnar möjligheter för att offentlig sektor i ökad grad, och där det är lämpligt, har möjlighet att:

- *Upphandla på andra kriterier än lägsta pris. Det bedöms vara ett viktigt incitament för att öka innovationshöjden vid användning av offentliga utgifter och på så vis bidra till att upphandlingsinstrumentet, när det är lämpligt, används för att stänga innovationsgapet.*
- *Öka de legala förutsättningarna för offentliga aktörer att upphandla RnD-services/FoU-upphandling, d.v.s. en möjlighet att upphandla en ännu inte existerande lösning i syfte att öka innovationshöjden genom offentlig upphandling och skapa fler ”första kunder” i Europa. Teknikföretagen ser det som ett viktigt steg att få ett ramverk på EU-nivå som kan skapa incitament för offentliga aktörer att driva innovation.*
- *Inkludera europeisk preferens i FoU-upphandling: även när det gäller FoU-upphandlingar bör de som huvudregel vara öppna och bygga på kvalitet, excellens och bästa möjliga tillgång till kunskap. I strategiska och säkerhetsrelaterade sammanhang kan det dock vara motiverat att premiera europeisk FoU-kapacitet. Detta måste dock ske restriktivt och får inte begränsa internationellt samarbete eller utvecklas till protektionistiska instrument.*
- *"Multiple sourcing" och konkurrens mellan flera leverantörer som huvudregel inom FoU-upphandling bör balanseras mot särskilda situationer med avancerad teknik med få leverantörer eller vid risker för spridning av strategisk teknologi.*

Regulatoriska sandlådor

- Gemensamt europeiskt ramverk: Ett samordnat EU-gemensamt förhållningssätt till regulatoriska sandlådor föreslås. Det ska göra det möjligt för företag och forskare att testa nya produkter och tekniker i kontrollerade och övervakade verkliga miljöer.
- Rättslig förutsebarhet: Syftet är att minska nationell fragmentering inom områden som ännu inte omfattas av befintlig EU-lagstiftning, samtidigt som krav på säkerhet och skydd för allmänheten upprätthålls.

T*eknikföretagen stödjer ambitionen att utveckla ett gemensamt europeiskt ramverk för arbetet med regulatoriska sandlådor i EU:s medlemsländer i syfte att minska fragmentiseringen och öka användningen av verktyget. Med likartade förutsättningar inom medlemsstaterna ges företag från olika medlemsstater mer jämställda förutsättningar att testa och utveckla innovationer.*

Immateriella rättigheter (IP) och finansiering

- Bättre tillgång till finansiering genom immateriella rättigheter (IP): Verktyg införs för att bättre värdera immateriella tillgångar, bland annat ett EU-gemensamt ramverk för IP-värdering, en marknadsplats för IP samt stöd för finansiering med IP som säkerhet. Detta ska hjälpa innovativa företag att använda patent och know-how för att attrahera investeringar.
- Stöd till startupföretag, scale-ups och små och medelstora företag: Hindren för dessa företag att delta i offentlig upphandling minskas genom mer innovationsvänliga förfaranden, minskad administrativ börda samt genom att IP-tillgångar och riskkapitalfinansiering kan beaktas som indikatorer på företagens kapacitet.
- Innovatörerna behåller ägandet av immateriella rättigheter: Som huvudregel ska företag som genomför offentligt upphandlad FoU behålla äganderätten till de immateriella rättigheter som de utvecklar. Offentliga aktörer får samtidigt rätt att använda resultaten. Detta ska underlätta kommersialisering och uppskalning av innovationer.

Teknikföretagen välkomnar att strategisk hantering av immateriella tillgångar ses som viktigt för europeisk innovationskraft och lyfts i förslaget. Flera av förslagen löser frågor som är avgörande för näringslivet, inte minst när det gäller immaterialrättsfrågor i samband med innovationsupphandling. Det är särskilt centralt att företagen kan behålla IP-rättigheterna vid deltagande i FoU-upphandling med offentliga aktörer.

Teknikföretagen anser att möjligheterna till tvångslicensiering eller överföring av immateriella rättigheter bör begränsas till exceptionella och tydligt definierade situationer. Vidare är det viktigt att lyfta säkerhetsaspekter utöver IP: säkerhetskritisk, försvarsrelaterad och exportkontrollerad teknik omfattas av särskilda skyddsmekanismer för immateriella rättigheter, företagshemligheter och konfidentiell information. Det bör förtydligas hur dual use-teknik ska omfattas av regelverket.

Teknikföretagen stödjer även Svenskt Näringslivs utvecklade position på IP-området.

Kontakt:

Peter Johansson, enhetschef forskning, innovation och industriell utveckling
peter.johansson@teknikforetagen.se

Emma Wikberger, policyexpert EU/RnD
emma.wikberger@teknikforetagen.se